

OORSPRONKELIJKE BIJDRAGEN.

SAMENWERKING VAN INTELLECTUEELEN.

DOOR

CH. F. L. NORD.

In de dagbladen heeft men kunnen lezen, dat op Zaterdag 17 Juli in den Haag een vergadering is gehouden, uitgeschreven door een Commissie uit den Ned. Journalistenkring, die de vraag zou bespreken of samenwerking van intellectueelen in organisatorisch verband wenschelijk en mogelijk is en zoo ja, tusschen welke groepen, voor welke belangen en op welke wijze.

De voorzitter, de heer Henri Dekking, zette in zijn openingswoord uiteen, dat er z. i. wellicht geen urgenter belang is dan de samenwerking der intellectueelen, vooral met het oog op den nijpenden nood waarin zij, die leiding geven aan het geestelijk leven, de werkkraft en de gezondheid van ons volk, verkeeren, en het ontbreken van machtsmiddelen om hun streven naar verbetering kracht bij te zetten.

De commissie heeft zich een samenwerking van organisaties van intellectueelen in federatief verband gedacht, door vorming van een permanent college, Raad van Intellectueelen genaamd, dat eventueel elke afzonderlijke actie, indien die aan het college rechtvaardig of nuttig schijnt, desgevraagd zal steunen, elke Vakvereeniging desgevraagd zal dienen van advies en in het algemeen, waar daartoe aanleiding is, de belangen der intellectueelen zal bevorderen.

De Raad zal zich hebben te onthouden van politiek en zal zich in zijn algemeene gestie moeten bepalen tot hetgeen buiten de speciale vakbeweging ligt, welke niet door hem is gebonden.

Deze vergadering, waar de vertegenwoordigers van een dertigtal vereenigeningen aanwezig waren, en waar ook de tandheelkunde was vertegenwoordigd, nam aan het slot bij acclamatie de volgende motie aan:

De vergadering enz. overwegende:

- 1e. dat de geestelijke en materieele belangen der intellectueelen onvoldoende worden behartigd en de waardeering voor hun werk veel te wenschen overlaat,
- 2e. dat het een dringend en maatschappelijk belang is, dat daarin ten spoedigste verbetering worde gebracht,
- 3e. dat een nauwere samenwerking daartoe noodzakelijk is; besluit tot deze samenwerking; besluit tevens, zoo spoedig mogelijk wederom bijeen te komen, ten einde te beslissen, in welken vorm de samenwerking definitief zal geschieden en welke groepen tot die samenwerking zullen worden uitgenoodigd, en gaat over tot de orde van den dag."

Het spreekt vanzelf, dat waar de meesten der aanwezigen zonder eenig mandaat waren van hunne resp. organisaties, het genomen besluit alleen wil zeggen, dat zij hunne vereenigeningen in bedoelden zin zullen adviseeren, en dat deze ten opzichte van een te nemen beslissing volkomen vrij staan.

Toch is het duidelijk, dat waar deze motie bij acclamatie door de afgevaardigden werd aanvaard, de praktijk zal uitwijzen, dat vrijwel allen hunne vereenigeningen achter zich zullen hebben.

Waar ook de tandheelkundige vertegenwoordigers hun stem aan deze motie hebben gegeven, zal dus binnenkort de Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde zich hebben uit te spreken, of zij het met hare afgevaardigden eens is.

Dan dient allereerst de vraag te worden beantwoord: Wat beoogt een dergelijke organisatie van intellectueelen en wat kan zij eventueel bereiken?

Voorop staat de verklaring van de initiatiefnemers, dat het te stichten Verband geheel zal staan buiten de politiek, d. w. z. dat het zich niet zal bewegen op het gebied der politieke partijen en dat dus ieder zich kan aansluiten, onverschillig wat zijn politieke richting is.

Het behoeft wel geen betoog, dat dit voor het welslagen een absolute vereischte is, al komt het ons voor, dat de ervaring zal leeren, dat dit niet steeds geheel te vermijden zal zijn. Het stichten van een federatief verband kan immers niet anders bedoeld zijn, dan als het scheppen van een groote organisatie, die als zoodanig een machtspositie inneemt en *moet* innemen.

Wil de federatie die macht gaan gebruiken, dan zal deze o. m. op bepaalde momenten moeten worden aangewend tegen Regeering, Gemeentelijke autoriteiten enz. Of dit steeds mogelijk zal zijn met strenge inachtenming van het beginsel van uitsluiting van politiek valt te betwijfelen en men zal dit beginsel dus niet te eng hebben op te vatten!

Dit is om meer dan één reden het geval.

Langzaam maar zeker zien wij in de verschillende landen de toestand ontstaan, dat de groote machtsgroepen meer vertrouwen gaan stellen in eigen actie ter behartiging hunner belangen dan in den parlementairen strijd.

Aan de andere kant ziet men bijv. in Duitschland een parlement, gekozen volgens algemeen kiesrecht voor mannen en vrouwen, dat niet in staat is een Regeering te vormen, die kan steunen op een parlementaire meerderheid, zoodat deze elk oogenblik kan worden heengezonden. Wat dan? Een Kamerontbinding en nieuwe verkiezingen, die allicht een zelfde resultaat opleveren, waarna men dan hopeloos in het moeras zit. Hetzelfde kan zich in andere landen voor doen, ook in ons land.

Vandaar dat in de laatste jaren nieuwe constellaties ontstaan, waarbij steeds meer *groeps*gewijze belangen worden behartigd.

Naast het goed georganiseerde proletariaat, is de aaneen-

sluiting van het grootkapitaal gekomen en beiden weten, alhoewel officieel niet aan politiek doende, hunne belangen bij Regeering en Gemeente terdege te doen behartigen.

Als derde groep is de aaneensluiting van den Middenstand te beschouwen, als vierde de Boerenbond en dan rest er ten slotte nog een vijfde ... die van de intellectueelen. Deze laatsten zijn echter *niet* georganiseerd en als gevolg daarvan worden hunne geestelijke en stoffelijke belangen verwaarloosd.

Niet dat men niet vindt, dat deze verbeterd behooren te worden, maar er is geen tijd en geen geld voor, want de andere groepen vragen zóóveel (en achter die groepen staat een zóó sterke macht) dat er voor de belangen en belangetjes der intellectueelen geén aandacht is.

Wil men hierin verandering, dan schijnt inderdaad slechts één oplossing mogelijk: *Organisatie*. Het eenige, wat men hiertegen zou kunnen inbrengen is, dat een nieuwe groep niet noodig is, dat de intellectueele groep thuis hoort bij het proletariaat, daar hun levensonderhoud op dezelfde wijze wordt verkregen, n.l. door persoonlijke arbeid, in dit geval geen hand-, doch hoofdarbeid.

Tegenover deze bewering is dit ééne argument al voldoende, dat nimmer twee groepen bij elkaar kunnen hooren, waarvan de eene haar kracht moet zoeken in individueele overtuiging, gegrond op de ontwikkeling harer leden, terwijl de kracht van de andere uitsluitend berust op de massale actie, mogelijk gemaakt door de trouwe opvolging van een gegeven parool van enkele leiders.

En juist omdat een federatie van intellectueelen, (die als eerste punt op haar programma heeft, het volkomen vrijlaten van de verschillende organisaties) haar kracht moet putten uit de objectieve overtuiging van de meerderheid harer leden, is het buitengesloten, dat zij eventueel tot machtsmisbruik zou kunnen overgaan.

Hier volgt ook uit, dat hoe grooter een dergelijk federatief verband is, hoe grooter de waarborg dat er geen beslissingen

zullen worden genomen, berustende op zuiver eigenbelang en tegenstrijdig aan algemeene belangen.

Wil de moreele macht van de te stichten federatie werkelijk groot zijn, (en vooral daàr op zal het aankomen), dan dient een zoo groot mogelijk aantal organisaties in dit verband te worden toegelaten.

Een splitsing, zooals op bovenbedoelde vergadering door een der sprekers even werd aangegeven, in de vrije beroepen, en de ambtenaren zou daarom fataal zijn.

Juist een samengaan geeft een waarborg voor objectieve beslissingen, oök en vooràl tegenover de buitenwereld!

Ook is het ondoenlijk het intellect der verschillende leden en ledengroepen op een goudschaaltje te gaan wegen en is dit te meer onnoodig omdat het hier niet de bedoeling kan zijn, de verschillen te accentueeren, doch te vereenigen wat in dit opzicht bij elkaar hoort en elkaar noodig heeft!

Vandaar dat ons de naam „intellectueelen” niet zeer gelukkig gekozen lijkt, zij geeft naar buiten een pretentieusen indruk, die niet bedoeld en niet gewenscht is, en zal hoogstens een dankbaar object zijn als onderschrift voor spotprenten.

Wanneer men bijvoorbeeld zou spreken van een „samenwerking van studieberoepen”, meenen wij, dat dit de bedoeling beter zou weergeven, daar toch alle beroepen die met deze samenwerking te maken hebben eenigerlei studie achter den rug moeten hebben, waarin dan ook het criterium ligt als tegenstelling met de vereenigingen van handarbeiders.

Waar precies de grens ligt zal alleen voor elk geval afzonderlijk kunnen worden uitgemaakt door de reeds aangeslotenen, degenen, die naar ieders meening bij elkaar hooren.

In aansluiting aan het bovenstaande, zou men op de vraag, wat een organisatie van intellectueelen beoogt en wat zij eventueel kan bereiken, kunnen antwoorden, dat een dergelijke organisatie ten doel zal hebben de thans nog onverbonden groepjes en groepen der verschillende studieberoepen te vereenigen tot een groote machtsgroep, die als zoodanig de gezamenlijke en afzonderlijke geestelijke en stoffelijke belan-

gen heel wat beter zal kunnen behartigen dan totnutoe het geval was, en die voorts van steun en advies zal kunnen dienen, overal waar dit noodig zal blijken te zijn.

Zij zal verder in de toekomst een tegenwicht kunnen vormen van de groep der handarbeiders, hetgeen in niet geringe mate zal kunnen bijdragen tot het scheppen van een meer juiste verhouding in de belooning van hand- en hoofd-
arbeid.

Waarmede niet gezegd is, dat er een principiële klasse-
tegenstelling behoeft te bestaan tusschen hoofd- en handen-
arbeiders en dat een samengaan voor gemeenschappelijke
belangen uitgesloten zou zijn.

Kortom, door het besef dat eendracht macht maakt, zouden de studieberoepen kunnen ontkomen uit de alleronaange-
naamste positie van het oogenblik, doodgedrukt te worden
tusschen de belangen van grootkapitaal en handarbeid, en
kunnen zij de overtuiging doen doordringen, dat in de heden-
daagsche wereld het intellect, meer dan welke andere groep
ook, de basis is waarop het gecompliceerde raderwerk van
de huidige samenleving berust; dat dit intellect voor zijn
grootte plichtsbetrachting en werkkraft tot nog toe schande-
lijk is geapprecieerd en beloond en dat het daar voor goed
genoeg van heeft!

Het komt ons voor, dat dit de redenen zijn, waarom een
samenstelling van de verschillende studieberoepen zin heeft
en dient te worden bevorderd en dat een woord van hulde
toekomt aan de Commissie uit den Ned. Journalistenkring,
die hiertoe het initiatief genomen heeft.

Vragen wij ons ten slotte af, of, ook de tandheekundigen
zich bij deze samenwerking dienen aan te sluiten, dan staat
vast, dat geen reden van onmiddellijk belang ons daartoe
behoeft te nopen. De tandheekkundige professie als zoodanig
is als vrij beroep meer dan vele andere groepen verschoond
gebleven van de misère van na den oorlog en heeft in het
direct belang harer leden momenteel geen steun van noode.

In de toekomst zal dit echter veranderen, wanneer straks

ook onder de tandartsen een belangrijk aantal ambtenaren zal komen als, schooltandartsen, gemeentetandartsen, enz. enz. en een nieuwe Ziekteverzorgingswet de meerderheid tot fondstandartsen maken zal.

Ook onze strijd in het belang van de volksgezondheid heeft wellicht meer kans met succes bekroond te worden, wanneer zij door een machtige groep met overtuiging wordt gesteund.

En zelfs, geheel afgezien van de eventueele egoïstische voordeelen van een dergelijk federatief verband, moet de gedachte van een samenwerking van alle studieberoepen in een Raad, die op vrij wel elk gebied kan dienen van voorlichting en advies en door zijn samenstelling in staat kan zijn, het meest waardevolle studiemateriaal te verzamelen en te publiceeren, aanlokkelijk genoeg zijn voor alle beroepen om van harte hunne medewerking toe te zeggen.

Zoodat wij, resumeerende, gelooven, dat de Organisatie van Tandartsen, zoowel op ideëele, als op reëele gronden in beginsel een dergelijke samenwerking zal toejuichen en zich zal kunnen vereenigen met de motie op de vergadering van 17 Juli bij acclamatie aanvaard.
